

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2010, Volume: 5, Number: 3, Article Number: 1C0208

EDUCATION SCIENCES

Received: January 2010

Accepted: July 2010

Series : 1C

ISSN : 1308-7274

© 2010 www.newwsa.com

Abdullah Adıgüzel

M. Fatih Karacabey

Sanliurfa University

aadiguzel@harran.edu.tr

karacabey59@hotmail.com

Sanliurfa-Turkey

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLK OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI
SORUNLAR**

ÖZET

Bu çalışma, ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaşılan sorunları sınıf öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak belirlemek amacıyla genel tarama modeliyle gerçekleştirilmiştir. Çalışmada veriler; alanyazın taraması, öğretmenlerin yazılı görüşleri ve bunların düzenlenmesinden oluşturulan, geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan beşli likert tipi bir anketle toplanmıştır. Çalışmada, 40 öğretmenden ilk okuma yazma öğretiminde karşılaştıkları sorunları yazılı olarak ve 103 öğretmenden anket yoluyla veriler toplanmıştır. Sınıf öğretmenleri ankette yer alan tüm maddelere yüksek oranda katıldıklarını belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenleri; sınıfların kalabalık olması, ailelerin çocuklarına destek olma konusunda yeterli düzeyde bilgi sahibi olmaması, görsel-işitsel araçların yetersiz olması, ders kitabının özel yayınevi kaynakları ile desteklenmesi ihtiyacını önemli sorunlar olarak görmüşlerdir. Çalışmada; okulöncesi eğitimin yaygınlaştırılması, sınıf mevcutlarının kabul edilebilir düzeyde olması ve ailelerin çocuklarına destek olma noktasında bilgilendirilmesi gibi öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okuma Yazma, İlk Okuma Yazma, Sınıf Öğretmeni, Öğretim, Öğretmen

**PROBLEMS ENCOUNTERED BY CLASSROOM TEACHERS IN FIRST READING AND
WRITING PROCESS**

ABSTRACT

This study realized by general survey model to identify the problems which may face during the first reading and writing process according to classroom teachers' opinions. The data's which used in this study gathered by checking writing literature and the five choice likert poll which was formed by the written opinion of the teachers who joined this survey. In this study data's were gathered by the written opinions from 40 teachers about the problems of first reading and writing process and by the poll from 103 teachers. Classroom teachers who joined this survey mostly agreed the items in the poll. Elementary school teachers mostly thinks that crowded classes, socio economic situation of the students' families, the lack of the audio and visual facilities and the need of supporting the textbooks by private textbooks are the most important problems. In these study suggestions such as developing pre- elementary school education, decreasing the population of classes and instructing the students' families about supporting their students were suggested.

Keywords: Reading and writing, First Reading and Writing, Classroom Teacher, Teaching, Teacher

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

İnsanoğlunun tarihi gelişim süreci içerisinde sahip olduğu en önemli beceri şüphesiz okuma yazma becerisidir. Tarih, mirasını yazıyla nesilden nesile aktarırken, insanlık da tarihi okuma becerisiyle anlamaya çalışmıştır. Günümüzde ise modern toplumsal hayatın gelişmesiyle okuma-yazma becerisine sahip olmanın önemi giderek artmış ve okuryazarlık oranındaki yükseklik çağdaş gelişmenin önemli bir ölçütü haline gelmiştir. Çünkü okuryazarlık olgusu bireyin ve toplumun gelişmişliği ve başarısı ile doğrudan ilgilidir. Okuma yazma günümüz insanın okul ve gerçek yaşamdaki başarısı için sahip olması gereken en temel becerilerden biridir. Çağdaş toplumlarda bireyin kendi alanında ilerlemesi, önemli görevlere gelmesi, gelişmiş bir okuma yazma becerisine sahip olmasıyla olanaklıdır (Çelenk, 2001). Buda okullarda kitaba ve diğer yazılı materyale dayalı öğrenmenin giderek önem kazanmasına neden olmaktadır. Doğru ve hızlı okuyan ve okuduğunu anlayan, duygu ve düşüncelerini doğru bir şekilde yazıya dökabilen bireyler okulda ve gerçek yaşamda başarılı olmaktadır. Ayrıca günümüzde bireylerin mesleki yaşantıları ve mesleki gelişimleri için de okuma yazma becerisi çok önemlidir (Şenel, 2004). Bu nedenle ilk okuma yazma becerisi kazandırma öğretimi, çocuğa sadece okuma-yazma becerisinin kazandırılacağı bir çalışma olarak düşünülmemesi gerekir. İlk okuma-yazma öğretiminde amaç; okuma-yazma becerisini kazanmış olan çocuğun, aynı zamanda hızlı, doğru, anlayarak okuması, okumaktan zevk alması ve işlevsel bir yazma yeteneği geliştirmesi olarak ele alınması gerekmektedir. İlk okuma yazma öğretimiyle bireye kazandırılacak beceri ve alışkanlıkların niteliği bireyin gelecekteki başarısını ya da başarısızlığını büyük oranda etkileyecektir (Kavcar ve arkadaşları, 1997).

İlköğretim okulu öğrencilerinin başarısı, birinci sınıfta gerçekleştirilen ilk okuma yazma öğretiminin başarısına bağlıdır. İlk okuma yazma öğretiminde karşılaşılan sorunların neden olduğu başarısızlık daha sonraki yıllardaki başarısızlığı doğuracaktır. Çünkü okuma, günümüz dünyasında öğrenmenin en etkin aracıdır. Bu nedenle ilk okuma yazma programları, okul programlarının omurgasını oluşturmaktadır. Okuduğunu anlama, duygu ve düşüncelerin doğru bir şekilde yazıya dökebilme hemen her derste çok önemlidir. Bugün öğretim araçlarının ve öğretim teknolojilerinin çok gelişmiş olmasına rağmen yine de bilgi edinme sürecinde okuma, önem ve yerini korumakta ve öğrenme günümüzde büyük ölçüde okumaya dayanmaktadır. İyi okuyamayan ve okuduğunu doğru olarak anlayamayan öğrencilerin derslerinde başarılı olması düşünülemez (Çelenk, 2004).

Bir çocuğun ilk okuma yazma öğrenmeye başlaması, bulunduğu dönem ve daha sonraki hayatı için çok önemli ve nazik bir olaydır. Çocuk okuma ile en büyük bilgi edinme yolunu, yazma ile de anlatım yolunu kazanmaktadır (Göğüş, 1968). Bu da okuma yazma öğrenmenin insan yaşamında çok büyük bir gereksinim olduğunu göstermektedir. Günlük yaşamın en yalın etkinliklerinden en karmaşık toplumsal, ekonomik, bilimsel, siyasal ve eğitsel etkinliklerine kadar her alanda okuma yazma temel bir beceri olarak kullanılmaktadır. İlk, orta ve yükseköğretim kurumlarındaki genel başarısızlığın temelinde okuma, anlama ve ifade yetersizliklerinin yattığı bilinmektedir. Bu yetersizliklerin birçoğu, ilk okuma ve yazma öğretimi sırasında iyi alışkanlıkların kazandırılmamasına bağlanabilir (Öz, 1998). İlk okuma yazma ve dil öğrenim sürecindeki başarı, öğrencilerin daha sonraki yaşamındaki başarılarını büyük ölçüde etkiler. Bloom'a göre (1998) okulda kullanılan öğrenme araçlarının büyük bir kısmının dile dayalı ve okunması gereken kaynaklar olmasından dolayı, ilköğretim yıllarında kazanılan okuduğunu anlama güç ve yeterliliği daha sonraki

yıllarda gerçekleşen öğrenmelerin çoğunun temelini oluşturur (Çınar, 2004).

Dilini öğrenme ve kullanma becerilerini yeterli düzeyde iyi ve doğru olarak gerçekleştirememiş bireylerin yaşamlarının farklı dönemlerinde bunun olumsuz sonuçlarını görmemesi olanaksızdır. Çünkü okuma yalnızca yazılı sözcüklerin ya da dilin kodunu çözmeyi içermez; o daha çok dünyaya ilişkin bilgiye yön verir ve dünya ile iç içe bir özellik sergiler. Ancak, ilk okuma yazmayı öğrenmek okula yeni başlamış ve henüz okulda öğrenme deneyimi olmayan ve çeşitli kaygılar taşıyan bir çocuk için hiçte kolay bir iş değildir. Çünkü okumayı tam anlamıyla öğrenmek karmaşık ve zor bir iştir. Bu nedenle Ülkemizde ilk okuma yazma öğretiminde tarihi süreç içerisinde farklı yöntemler kullanılmıştır. Harf yöntemi, karma yöntem, öykü yöntemi ve çözümlene yöntemi bu yöntemlerden bazılarıdır. Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu 22.09.1981 tarih ve 172 sayılı kararıyla çözümlene yöntemini kabul etmiş ve uygulamıştır. Bu yöntemle göre ilk okuma yazma, öğrencinin anlayabileceği kısa cümlelerle başlamakta zamanla kelimelere, hecelere ve seslere bölünmektedir. Takip eden yıllarda ilköğretim programlarının yeniden yapılandırılmasıyla birlikte ilk okuma yazma öğretimi ilköğretim Türkçe dersi öğretim programları kapsamına alınmış ve 2004-2005 öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere ses temelli cümle yöntemine geçilmiştir. Bu yöntemle göre, ilk okuma yazma öğretimi seslerle başlamakta ve anlamlı bir bütün oluşturacak şekilde birkaç ses verildikten sonra seslerden hecelere ve hecelerden de sözcüklere ulaşılmaktadır. Ancak sınıf öğretmenleri bu yöntemi uygularken zaman zaman çeşitli sorunlar yaşamaktadır (Eğitim-Sen, 2005). Bu sorunlar, öğretmenin hizmet öncesi eğitiminde kaynaklandığı gibi okulların olanaklarından ve eğitim ortamlarının koşullarından da kaynaklanmaktadır. İlk okuma yazma öğretiminin dünya gerçekleri ekseninde ve okullarda uygulanan eğitim programlarında belirlenen biçimiyle uygulanabilmesi için sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunların belirlenerek giderilmesi gerekmektedir. Bu çalışma sınıf öğretmenlerinin okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunları belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

1.2. Çalışmanın Önemi (Research Significance)

Bu araştırmanın genel amacı, sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunları ilköğretim okulları 1. ve 2. sınıf öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak belirlemektir. Araştırmada şu sorulara yanıt aranmıştır.

- İlköğretim okulları 1. ve 2. sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
- 1. ve 2. sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri; cinsiyet, mesleki kıdem, eğitim durumu, mezun olunan fakülte ve sınıflardaki öğrenci sayısı gibi değişkenlere göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

2. YÖNTEM (METHOD)

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunları ilköğretim okulları 1. ve 2. sınıf öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak belirlemeyi amaçlayan bu araştırma genel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir.

2.1. Evren ve Örneklem (Universe and Sample)

Araştırmanın çalışma evrenini, Şanlıurfa merkez ilçede bulunan ilköğretim okullarında 2009-2010 eğitim-öğretim yılı bahar yarısında

görevli tüm 1. ve 2. sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Şanlıurfa merkez ilçede bulunan ilköğretim okullarında 2009-2010 eğitim-öğretim yılı bahar yarısında görevli tüm 1. ve 2. sınıf öğretmenlerine ulaşılmaması hedeflendiğinden örneklem alma yoluna gidilmemiştir. Araştırmada 1. ve 2. sınıf öğretmenlerinin alınmasının nedeni 1. sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde oldukları, 2. sınıf öğretmenleri ise bir önceki yıl bu süreci yaşadıkları için yaşanan sorunları hatırlayabilir düzeyde olmalarıdır. Şanlıurfa merkez ilçede bulunan 90 ilköğretim okulunda görevli 1. ve 2. sınıf öğretmen sayısı 270 olarak belirlenmiştir. Bu öğretmenlerden 40 tanesinden ilk okuma yazma öğretiminde karşılaştıkları sorunları yazılı olarak belirtmeleri istendiği için anket uygulanmamıştır. Kalan 230 öğretmene anket gönderilmiştir. Bu anketlerden 130 tanesi geri dönmüştür. Dönen anketlerin 27 tanesi eksik ve yanlış doldurulduğundan değerlendirme dışı bırakılmıştır. Kalan 103 anket değerlendirme kapsamına alınmıştır. Anketin birinci bölümünde sınıf öğretmenin kişisel bilgilerine ilişkin sorular, ikinci bölümünde ise ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin maddeler yer almaktadır. Buna göre araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin kişisel bilgileri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1 Sınıf öğretmenlerinin kişisel bilgileri
(Table 1. Personal information of classroom teachers)

Öğretmenlerin Kişisel Bil.		Sayı	%
Cinsiyet	Kadın	43	41.7
	Erkek	60	58.3
Eğitim Durumu	Önlisans	7	6.8
	Lisans	92	89.3
	Lisansüstü	4	3.9
Mezun Olunan Fakülte	Eğitim Fak.	90	87.4
	Diğer Fak.	13	12.6
Mesleki Kıdem	0-10 Yıl	51	49.5
	11-15 Yıl	36	35.0
	16-20 Yıl	14	13.6
	21 ve üzeri	2	1.9
Sınıftaki Öğrenci Sayısı	15-25	--	--
	26-35	35	34.0
	36-45	58	56.3
	46 ve üzeri	10	9.7

Tablo 1'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan 1. ve 2. sınıf öğretmenlerinin; %41.7'si kadın, %58.3'ü ise erkektir. 1. ve 2. sınıf öğretmenlerinin; %6.8'i önlisans, %89.3'ü lisans ve %3.9'ü lisansüstü eğitim mezunudur. 1. ve 2. sınıf öğretmenlerinin, %87.4'ü eğitim fakültesi, %12.6'sı diğer fakültelerden mezun olmuşlardır. 1. ve 2. sınıf öğretmenlerinin; %49.5'i 1-10 yıl, %35.0'i 11-15 yıl, %13.6'sı 16-20 yıl ve %1.9'ü 20 ve üzeri yıl arası mesleki kıdeme sahiptir. 1. ve 2. sınıf öğretmenlerinin; %34.0'nün, 26-35 arası öğrenci, %56.3'nün 36-45 arası öğrenci ve %9.7'sinin 46 ve üzeri öğrenci sınıflarında bulunmaktadır.

2.2. Veri Toplama Aracı (Data Collection Tool)

Bu çalışmada, veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen "İlk Okuma Yazma Öğretiminde Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunları Belirleme Anketi" ile toplanmıştır. Anket, üç aşamada gerçekleştirilmiştir.

- Araştırmacılar tarafından alanyazın incelemesi sonucu ilk okuma yazma öğretimi sürecinde öğretmenlerin karşılaştıkları sorunları içeren bir liste oluşturulmuştur.
- Şanlıurfa merkez ilçede bulunan yirmi ilköğretim okulunda 2009-2010 eğitim -öğretim yılı bahar döneminde görevli kırk 1. ve 2. sınıf öğretmeninden ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunları yazmalar istenmiştir. Daha sonra her öğretmenden toplanan listelerden birbirleri ile örtüşen ve küçük ifade farklılıkları olan davranış ifadeleri bir araya getirilerek, 1. ve 2. sınıf öğretmeninden ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunları içeren tek bir liste oluşturulmuştur.
- Alanyazına dayalı olarak oluşturulan liste ile öğretmen görüşlerine dayalı olarak oluşturulan liste araştırmacılar tarafından incelenerek tek bir listeye dönüştürülmüş ve beşli likert tipi bir ölçme aracı haline getirilmiştir. Hazırlanan ölçme aracının kapsam geçerliğinin sağlanması için uzman görüşüne sunulmuştur. Veri toplama aracının güvenilirliğini belirlemek için ise aracın bir bütün olarak güvenilirlik katsayısı (Cronbach alfa) hesaplanmıştır. Buna göre; veri toplama aracının genel olarak güvenilirlik katsayısı (Cronbach alfa) 0.669 olarak hesaplanmıştır. Bulunan bu değer, genel olarak veri toplama aracının güvenilirliği için yüksek bir değer olarak kabul edilmiş ve uygulanmasına karar verilmiştir.

2.3. Toplanan Verilerin Çözümlemesi (Analysing the Data Collected)

Araştırmada verilerin çözümlemesinde araştırmacının genel amacı çerçevesinde yanıtları aranan alt sorulara yönelik olarak toplanan veriler üzerinde gerekli istatistiksel çözümler için SPSS paket programı kullanılmıştır. Araştırma verilerinin kullanılan değişkenler arasında normal dağılıma uygunluğunu belirlemek amacıyla Kolmogorov-Smirnov normalite testi yapılmıştır. Elde edilen Kolmogorov-Smirnov değeri (1.255) Kolmogorov-Smirnov tablo değerinden büyük olduğu için normal dağılım göstermektedir. Araştırmada yapılan istatistiksel çözümler için anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır. Elde edilen veriler araştırmacının amaçları doğrultusunda; ölçme aracında ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaşılan sorunları belirlemede aritmetik ortalama ve standart sapmalardan yararlanılmıştır. Sınıf öğretmeni görüşlerinin kişisel özelliklerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemede ise t testi ve tek yönlü varyans analizinden ve farkın kaynağını belirlemede Tukey testinden yararlanılmıştır.

Araştırmada veri toplamak üzere kullanılan ölçme aracındaki maddelere verilecek puanlar beşli olarak derecelendirilmiştir. Ölçme aracındaki her bir maddeye ilişkin bu derecelendirmeler; "tamamen katılıyorum", "oldukça katılıyorum", "kısmen katılıyorum", "çok az katılıyorum" ve "hiç katılmıyorum" şeklindedir. Ölçme aracındaki her bir maddeye verilecek yanıt kodları bu derecelere uygun olarak; tamamen katılıyorum için 5, oldukça katılıyorum için 4, kısmen katılıyorum için 3, çok az katılıyorum için 2 ve hiç katılmıyorum için 1 olarak belirlenmiştir. Ölçme aracında yer alan aralıkların eşit olduğu (4/5) varsayımından hareket ederek seçeneklere ilişkin alt ve üst sınırlar belirlenmiştir. Bu sınırlar, ölçme aracındaki her bir seçenek dikkate alınarak; tamamen katılıyorum (4.20-5.00), oldukça katılıyorum (3.40-4.19), kısmen katılıyorum (2.60-3.39), çok az katılıyorum (1.80-2.59) ve hiç katılmıyorum (1.00-1.79) olarak belirlenmiştir. İlk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaşılan

sorunlara ilişkin 1. ve 2. sınıf öğretmeni örüşlerinden elde edilen veriler yukarıda belirtilen sıklık düzeylerinin sınırlarından yararlanılarak yorumlanmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM (RESULTS AND CONCLUSIONS)

Araştırmanın bu bölümünde, sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunları belirlemeye yönelik görüşleri ve bu görüşlerin kişisel özelliklerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin elde edilen verilerin istatistiksel analizleri sonucunda ulaşılan bulgulara ve bu bulguların yorumlarına yer verilmiştir.

3.1. İlk Okuma Yazma Öğretimi Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar (Encountered Problems in First Reading and Writing Process)

Bu başlık altında, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. İlk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmen görüşlerinden elde edilen sayısal veriler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. İlk Okuma yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri
(Table 2. Teachers' views concerning encountered problems in first reading and writing process)

	\bar{X}	Ss
1. Birinci sınıf ders kitaplarında, seslerin öğretimine ilişkin yeterince alıştırmaya yer almaktadır.	3.06	1.38
2. Birinci sınıf ders kitapları, okuma-yazma öğretimi etkinlikleri açısından yetersizdir.	3.79	1.19
3. Öğrenciler sesleri birleştirerek okumaya çalıştığı için okuduklarını anlamada zorlanmaktadır.	3.62	1.25
4. Ders kitaplarında sözcükler hecelemeden gösterildiği için öğrenciler sözcükleri hecelemede zorlanmaktadır.	3.61	1.11
5. Seslerin veriliş sırası öğrencilerin okumasını kolaylaştırıcı şekilde düzenlenmiştir.	3.68	1.30
6. Öğrenciler harflerdeki sesleri kolayca çıkarabilmektedir.	3.64	1.12
7. Harflerin yazılış yönü ve biçimi öğrencilerin kolay kavrayabileceği şekildedir.	3.50	1.16
8. Ders kitaplarında, harflerin yazılış biçimine ilişkin yeterince alıştırmaya yer verilmektedir.	2.60	1.35
9. Bazı harflerin yazılış yönünün çeşitli kaynaklarda farklı gösterilmesi öğrencilerin yazı yazmayı öğrenmesini zorlaştırmaktadır.	3.74	1.20
10. El yazısı yöntemi ile okuma-yazmayı öğrenen öğrenciler düz yazıyı okumada zorlanmaktadır.	3.17	1.50
11. Öğrenciler yazı yazma çalışmalarında kılavuz çizgili güzel yazı defterlerinden normal çizgili defterlere geçerken sorun yaşamaktadır.	3.81	1.18
12. Yazı yazma öğretiminde özellikle harf boyunun ayarlanması için çizgi kılavuzlu güzel yazı defterlerinin kullanılması öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.	4.14	1.15
13. Cümlelerde bazı sözcüklerin yerine resimlerinin verilmesi okumayı kolaylaştırmaktadır.	4.32	.88
14. Öğrenilen sesin, sözcüğün neresinde (başında, ortasında, sonunda) olduğunun çocuğa buldurma alıştırmaları öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.	4.40	.75

15. El yazısı sistemini bilmeyen veliler çocuklarına yeterince eğitsel destek sağlayamamaktadır.	4.51	.71
16. Okuma-yazma öğretiminde izlenen yöntemin ilk sesten son sese kadar aynı olması öğrenme sürecini monotonlaştırmaktadır.	3.38	1.16
17. Okuma-yazma öğretiminde M.E. Bakanlığının hazırlamış olduğu ders kitabı yeterlidir.	2.15	1.30
18. Okuma yazma öğretiminde M.E. Bakanlığının hazırlamış olduğu ders kitabı dışında özel yayın evlerinin hazırlamış olduğu yardımcı kaynaklara da gereksinim duyulmaktadır.	4.58	.71
19. Öğrenciler, kendilerine verilen cümleleri ezberlediğinden sözcükleri okumada sorun yaşamaktadır.	3.57	1.32
20. Öğretmenlerin seslerin nasıl birleştiğini tahtada öğrenciye göstererek anlatması okumayı kolaylaştırmaktadır.	4.52	.79
21. Öğrenilmesi daha kolay olan açık hecelerin, öğrenilmesi daha zor olan kapalı hecelerden önce verilmesi okumayı kolaylaştırmaktadır.	4.12	.99
22. Fiş hazırlamak okumayı kolaylaştırmaktadır.	3.62	1.27
23. Öğretilen sözcüklerin günlük yaşamdaki anlamını vermek okumayı kolaylaştırmaktadır.	4.58	.59
24. Sınıfların kalabalık olması okuma-yaz öğretimini zorlaştırmaktadır.	4.76	.65
25. Dersliklerde yeterli düzeyde öğretim materyalinin olmaması okuma yazma öğretimini zorlaştırmaktadır.	4.65	.76
26. Okuma yazma öğretiminde görsel-işitsel teknolojilerin (tv., video, slayt, projektör ...vb) kullanılması öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.	4.74	.66
27. Okuma yazmayı öğrenme aşamasında velilerin bilinçli olması öğrencinin öğrenmesini kolaylaştırmaktadır.	4.84	.53
28. Velilerin desteği çocuğun okuma-yazma öğrenmesini kolaylaştırmaktadır.	4.83	.53
29. Öğrencilerin derse hazırlıksız gelmesi öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	4.72	.60
30. Ana sınıfına gitmeyen öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin düşük olması okuma yazma öğretimini zorlaştırmaktadır.	4.29	1.15
31. Öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkların fazla olması okuma yazma öğretimini olumsuz olarak etkilemektedir.	4.15	1.08
32. Devamsızlık, okuma yazma öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	4.68	.67
33. Sınıfta öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin varlığı diğer öğrencilerin öğrenmesini de olumsuz etkilemektedir.	3.97	1.26

Tablo 2’de görüldüğü gibi, ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin 1. ve 2. sınıf öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.15 ile 4.84 arasında değiştiği görülmektedir. Bu verilere dayalı olarak sınıf öğretmenleri; 13., 14., 15., 18., 20., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30. ve 32. maddelerine tamamen katıldıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Buna göre, öğretmenler bu maddelerden; “cümlelerde bazı sözcüklerin yerine resimlerin verilmesinin”, “öğrenilen sesin, sözcüğün neresinde (başında, ortasında, sonunda) olduğunun çocuğa buldurma alıştırmalarının yapılmasının”, “öğretmenlerin seslerin nasıl birleştiğini tahtada öğrenciye göstererek anlatmasının”, “öğretilen sözcüklerin günlük yaşamdaki anlamının öğrenciye verilmesinin”, “velilerin bilinçli

desteğinin" ve "ilk okuma yazma öğretiminde görsel-işitsel teknolojilerin kullanılmasının" ilk okuma yazma öğrenmeyi kolaylaştırdığı görüşüne tam katılım göstermişlerdir. Öte yandan sınıf öğretmenleri; "el yazısı sistemini bilmeyen velilerin çocuklarına yeterince eğitsel destek sağlayamadığı", "M.E. Bakanlığının hazırlamış olduğu ders kitabı dışında özel yayın evlerinin hazırlamış olduğu yardımcı kaynaklara da gereksinim duyulduğu", "sınıfların kalabalık olduğu", "dersliklerde yeterli düzeyde öğretim materyalinin olmadığı", "öğrencilerin derse hazırlıksız geldiği" ve "ana sınıfına gitmeyen öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin düşük olduğu" görüşüne tam destek vermişlerdir.

Tablo 2 yer alan; 2., 3., 4., 5., 6., 7., 9., 11., 12., 19., 21., 22., 31. ve 33. maddeleri olan; "birinci sınıf ders kitaplarının okuma-yazma öğretimi etkinlikleri açısından yetersiz olduğu", "öğrenciler sesleri birleştirerek okumaya çalıştıkları için okuduklarını anlamada zorlandıkları", "ders kitaplarında sözcükler hecelenmeden gösterildiği için öğrenciler sözcükleri hecelemede zorlandığı", "bazı harflerin yazılış yönünün çeşitli kaynaklarda farklı gösterilmesi öğrencilerin yazı yazmayı öğrenmesini zorlaştırdığı", "öğrenciler yazı yazma çalışmalarında kılavuz çizgili güzel yazı defterinden normal çizgili defterlere geçerken sorun yaşadığı", "öğrenciler, kendilerine verilen cümleleri ezberlediğinden sözcükleri okumada sorun yaşadıkları", "öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkların fazla olması okuma yazma öğretimini olumsuz etkilediği" ve "sınıfta öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin varlığı diğer öğrencilerin öğrenmesini de olumsuz etkilediği" görüşleri sınıf öğretmenleri tarafından oldukça katılıyor düzeyinde kabul görmüştür. Öte yandan; "seslerin verilmiş sırasının öğrencilerin okumasını kolaylaştırıcı şekilde düzenlendiği", "öğrencilerin harflerdeki sesleri kolayca çıkarabileceği", "harflerin yazılış yönü ve biçimi öğrencilerin kolay kavrayabileceği şekilde olduğu", "yazı yazma öğretiminde özellikle harf boyunun ayarlanması için çizgi kılavuzlu güzel yazı defterlerinin kullanılmasının öğrenmeyi kolaylaştırdığı" ve "öğrenilmesi daha kolay olan açık hecelerin, öğrenilmesi daha zor olan kapalı hecelerden önce verilmesinin okumayı kolaylaştırdığı" görüşlerine de öğretmenler oldukça katılıyor düzeyde destek vermişlerdir. Sınıf öğretmenleri; 1., 8., 10. ve 16. maddeleri olan; "birinci sınıf ders kitaplarında, seslerin öğretime ilişkin yeterince alıştırmaların yer aldığı", "ders kitaplarında, harflerin yazılış biçimine ilişkin yeterince alıştırmaya yer verildiği", "el yazısı yöntemi ile okuma-yazmayı öğrenen öğrenciler düz yazıyı okumada zorlandıkları" ve "okuma-yazma öğretiminde izlenen yöntemin ilk sesten son sese kadar aynı olması öğrenme sürecini monotonlaştırdığı" görüşlerini kısmen desteklemişlerdir. Tablo 2'nin 17. maddesinde belirtilen, "okuma-yazma öğretiminde M.E. Bakanlığının hazırlamış olduğu ders kitabı yeterlidir." Görüşü öğretmenler tarafından kabul görmemiş ve M.E. Bakanlığının hazırlamış olduğu ders kitabını yetersiz görmüşler ve özel yayın evlerinin hazırlamış oldukları yardımcı kaynaklarla desteklenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

3.2. İlk Okuma Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Bazı Değişkenler Açısından Karşılaştırılması (Teachers' Views About Concerning Encountered Problems in First Reading and Writing Process To Compare Some of the Variables)

Araştırmanın bu başlığında, 1. ve 2. sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunlara yönelik görüşlerinin kişisel özelliklerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin olarak elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunlara yönelik görüşleri, cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3 Sınıf öğretmeni görüşlerinin cinsiyetlerine göre t testi sonuçları
(Table 3. t-Test's results of classroom teacher's according to their sex)

Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	Sd	T	p
Kadın	43	4.04	.32	101	1.720	.089
Erkek	60	3.94	.29			

*p<.05

Tablo 3'te görüldüğü gibi, 1. ve 2. sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunları belirlemeye ilişkin görüşleri, "cinsiyet" değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda elde edilen t (1.720) değeri t tablo değerinden küçük olduğu için .05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır [t(101) = 1.720, p>.05]. Buna göre cinsiyet değişkeninin sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaşılan sorunları belirlemeye ilişkin görüşlerini etkileyen bir faktör olmadığı söylenebilir. Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunları belirlemeye yönelik görüşleri, mesleki kıdemlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin sayısal veriler Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4. Sınıf öğretmeni görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre tek yönlü varyans analizi sonuçları
(Table 4. Oneway analysis of variance results of classroom teachers' views according to their professional seniority)

Kıdem	N	\bar{X}	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	p
0-10	51	3.95	.29	Gruplar arası Grup içi Toplam	.507 8.956 9.462	3 99 102	.169 .090	1.866	.140
11-15	36	3.99	.28						
16-20	14	4.14	.38						
21 ve üz.	2	3.75	.49						
Toplam	103	3.98	.30						

p>.05

Tablo 4'de görüldüğü gibi, sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunları belirlemeye ilişkin görüşleri, "mesleki kıdem" değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine bakılmıştır. Bu amaçla yapılan varyans analizi sonucu elde edilen F (1.866) değeri F tablo değerinden küçük olduğu için .05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır [f(99) = 1.866, p>.05]. Bu sonuca göre, "mesleki kıdem" sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaşılan sorunları belirlemeye ilişkin eğilimlerini etkileyen bir değişken olmadığı söylenebilir. Tablo 4 genel olarak incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunları belirlemeye ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamaları 3.75 ile 4.14 arasında değiştiği görülmektedir. Bu sonuçlara göre, 1. ve 2. sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemleri ne olursa olsun ilk okuma yazma öğretimine ilişkin görüşlerinin aynı olduğu söylenebilir. Tablo 4'deki veriler genel olarak incelendiğinde, ankette belirtilen maddelere en yüksek oranda (\bar{X} =4.05) aritmetik ortalama ile lisansüstü eğitim mezunu öğretmenler katılırken, bunları (\bar{X} =3.96) aritmetik ortalama lisans mezunları ve (

$\bar{X}=3.68$) aritmetik ortalama ile önlisans mezunu öğretmenler izlemektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunları belirlemeye yönelik görüşleri, eğitim durumlarına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Sınıf öğretmeni görüşlerinin eğitim durumlarına göre tek yönlü varyans analizi sonuçları
(Table 5. Oneway analysis of variance results of classroom teachers' views according to their educational status)

Eğitim	N	\bar{X}	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Karele Ort.	F	p
Önlisans	7	3.96	.33	Gruplar arası Grup içi Toplam	.034	3	.017	.210	.811
Lisans	92	3.98	.31		6.771	99	.082		
Lisansüstü	4	4.03	.29		6.806	102			
Toplam	103	3.98	.30						

$p>.05$

Tablo 5'e göre, sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretiminde karşılaştıkları sorunları belirlemeye ilişkin görüşlerinin eğitim durumlarına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucu elde edilen F (1.866) değeri F tablo değerinden küçük olduğu için .05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır [$f(99) = .210, p>.05$]. Bu sonuca göre, sınıf öğretmenlerinin eğitim durumları, onların ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaşılan sorunları belirleme eğilimlerini etkileyen bir değişken olmadığı söylenebilir. Tablo 5 genel olarak incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunları belirlemeye ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamaları 3.96 ile 4.03 arasında değiştiği görülmektedir. Bu sonuçlara göre, 1. ve 2. sınıf öğretmenlerinin eğitim durumları ne olursa olsun ilk okuma yazma öğretimine ilişkin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir. Tablo 5'deki verilere göre, ankette belirtilen maddelere en yüksek oranda ($\bar{X}=4.03$) aritmetik ortalama ile lisansüstü eğitim mezunu öğretmenler katılırken, bunları ($\bar{X}=3.98$) aritmetik ortalama lisans mezunları ve ($\bar{X}=3.96$) aritmetik ortalama ile önlisans mezunu öğretmenler izlemektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunlara yönelik görüşlerinin sınıflarındaki öğrenci sayılarına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Sınıf öğretmeni görüşlerinin sınıflarındaki öğrenci sayılarına göre tek yönlü varyans analizi sonuçları
(Table 6. Oneway analysis of variance results of classroom teachers' views according to number of students in their classrooms)

Öğrenci Sayısı	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Karele Ort.	F	p
26-35	35	4.03	.33	Gruplar arası Grup içi Toplam	.192	2	.096	1.034	.359
36-45	58	3.94	.29		9.270	100	.093		
46 ve üz.	10	4.04	.29		9.462	102			
Toplam	103	3.98	.30						

$p>.05$

Tablo 6'da sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunları belirlemeye ilişkin görüşleri,

"sınıflarındaki öğrenci sayısı" değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$f(100) = 1.034, p > .05$]. Bu sonuca göre, sınıflardaki öğrenci sayısı, sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecine ilişkin görüşlerini etkileyen bir değişken olmadığı söylenebilir. Tablo 6 genel olarak incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunları belirlemeye ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamaları 3.94 ile 4.04 arasında değiştiği görülmektedir. Bu sonuçlara göre, 1. ve 2. sınıf öğretmenlerinin sınıflarındaki öğrenci sayısı ne olursa olsun ilk okuma yazma öğretimine ilişkin görüşlerinin aynı olduğu söylenebilir. Tablo 6'daki verilere göre, ankette belirtilen maddelere en yüksek oranda ($\bar{X}=4.04$) aritmetik ortalama ile sınıflarında 46 ve üzeri öğrencisi olan öğretmenler katılırken, bunları ($\bar{X}=4.03$) aritmetik ortalama sınıflarında 26-35 arası öğrencisi olan öğretmenler ve ($\bar{X}=3.94$) aritmetik ortalama sınıflarında 36-45 arası öğrencisi olan öğretmenler izlemektedir. Araştırmaya katılanlar arasında sınıflarında 15-25 arası öğrenci olan sınıf öğretmeni bulunmamaktadır.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunlara yönelik görüşlerinin mezun oldukları fakülteye göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulguları Tablo 7'de verilmiştir.

tablo 7 Sınıf öğretmeni görüşlerinin mezun oldukları fakülteye göre t-testi sonuçları

table 7. t-test's results of classroom teachers' according to faculty they graduated from

Mezun Olduğu Fakülte	N	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
Eğitim Fakültesi	90	3.99	.32	101	.389	.698
Diğer Fakülteler	13	3.95	.20			

* $p < .05$

Tablo 7 incelendiğinde, 1. ve 2. sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunları belirlemeye ilişkin görüşleri, "mezun oldukları fakülte" değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir [$t(101) = .389, p > .05$]. Bu sonuca göre mezun olunan fakülte değişkeninin sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaşılan sorunları belirlemeye ilişkin görüşlerini etkileyen bir faktör olmadığı söylenebilir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS)

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunları ilköğretim okulları 1. ve 2. sınıf öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada, elde edilen bulgulara dayalı olarak şu sonuçlara ulaşılmıştır.

- Sınıf öğretmenleri, ilk okuma yazma öğretimi sürecine ilişkin olarak tablo 2'de belirtilen; 13., 14., 15., 18., 20., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30. ve 32. maddelerine tamamen katılım gösterirlerken, 2., 3., 4., 5., 6., 7., 9., 11., 12., 19., 21., 22., 31. ve 33. maddelerine ise oldukça katılıyorum yönünde görüş belirtmişlerdir. Öte yandan sınıf öğretmenleri, tablo 2'de yer alan; 1., 8., 10. ve 16. maddelerine de kısmen, 17. maddeye de çok az katılım göstermişlerdir.
- Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunları belirlemeye yönelik görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermezken, az da olsa kadın sınıf öğretmenleri, ilk okuma yazma öğretimine ilişkin

belirtilen maddelere katılım oranlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

- Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunları belirlemeye yönelik görüşleri, mesleki kıdemlerine göre anlamlı farklılık göstermemiştir. Ancak ilk okuma yazma öğretimine ilişkin maddelere en fazla 16-20 yıl mesleki kıdeme sahip sınıf öğretmenleri katılırken en az 21 ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenler katılmıştır.
- İlk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaşılan sorunları belirlemeye yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşleri, eğitim durumlarına göre anlamlı farklılık göstermediği anlaşılmıştır.
- Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunları belirlemeye yönelik görüşleri, sınıflarındaki öğrenci sayısına göre anlamlı farklılık göstermemiştir. Ancak ilk okuma yazma öğretimine ilişkin maddelere en fazla sınıflarında 46 ve üzeri öğrencisi bulunan sınıf öğretmenleri katılırken en az sınıflarında 36-45 arası öğrencisi olan öğretmenler katılmıştır. Araştırmaya katılanlar arasında sınıflarında 15-25 arası öğrencisi olan sınıf öğretmeni bulunmamaktadır.
- Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunları belirlemeye yönelik görüşleri mezun oldukları fakülte değişkenine göre eğitim fakültelerinden mezun olan sınıf öğretmenleri lehinde anlamlı farklılık gösterdiği anlaşılmıştır. Eğitim Fakültelerinden mezun olan sınıf öğretmenleri, ilk okuma yazma öğretimine ilişkin belirtilen maddelere katılım oranlarının daha yüksek olduğu görülmüştür.

4.1. Öneriler (Recommendations)

Araştırmada elde edilen sonuçlara dayalı olarak aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

- İlk okuma yazma öğretimi sürecinde benimsenen yöntem ve yaklaşımların çok sık değişmesi nedeniyle aileler çocuklarına uygun desteği sağlama güçlüğü yaşamaktadır. Bu nedenle, ailelerin çocuklarına sağlıklı ve uygun desteği sağlamaları için yeterli düzeyde bilgilendirilmeleri gerekmektedir.
- İlk okuma yazma öğretiminde sınıfların kalabalık olması ve yeterli düzeyde görsel öğretim teknolojisi ile donatılmaması öğretmenler tarafından önemli bir sorun olarak görülmektedir. Özellikle ilk okuma yazma öğretiminin gerçekleştirildiği birinci sınıfta sınıf mevcutlarının uygun seviyede tutulması ve yeterli düzeyde görsel teknoloji ile desteklenmesi gerekmektedir.
- Sınıf öğretmenleri, M.E. Bakanlığının hazırlamış olduğu ders kitabını yetersiz görmüşler ve özel yayın evlerinin hazırlamış oldukları yardımcı kaynaklarla desteklenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin özel yayın evlerine olan gereksinimlerini ortadan kaldırmak için ders kitapları öğrenciler için yeterli hale getirilmelidir.
- Öğrencilerin ilk okuma yazma öğrenmeye ilişkin hazır bulunuşluk düzeylerini artırmak ve öğrencileri okuma yazma öğrenmeye hazır hale getirmek amacıyla okulöncesi eğitim yaygınlaştırılmalıdır.

NOT (NOTICE)

Bu makale, 20-22 Mayıs 2010 tarihleri arasında Fırat Üniversitesi'nde düzenlenen "9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu"nda bildiri olarak sunulan, Sempozyum Oturum Başkanlarının

yazılı önerisi ve Yürütme ve Bilim Kurulu tarafından da "Başarılı" bulunan çalışmanın yeniden yapılandırılmış versiyonudur.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Çelenk, S., (2004). İlkokuma Yazma Programı ve Öğretimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
2. Kavcar, C.F., Oğuzkan ve S., Sever. (1997). Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin Türkçe Öğretimi. Ankara: Engin Yayınevi.
3. Şenel, H.G., (2004) Öğretmenlerin Okuma-yazma Öğretiminde tercih Ettikleri Yöntemler, 3(2), 48-53: <http://İlköğretim-online.org.tr>. 25.01.2010 tarihinde erişilmiştir.
4. Bloom, B., (1998). İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme, MEB Yay. İstanbul 1998
5. Çınar, İ., (2004). "Birleştirilmiş Sınıflı İlköğretim Okullarında İlk Okuma Yazma Öğretimine İlişkin Bir Araştırma", Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:5 Sayı:7 Bahar 2004 s.31-45
6. Göğüş, B., (1968). İlkokullarda Türkçe Öğretim Kılavuzu. İstanbul: M.E.B. Yay. 1968
7. Öz, F., (1998). Uygulamalı İlkokuma Yazma Öğretimi. Ankara: Anı Yay.
8. Savaş, B., (2006).Okuma Eğitimi ve Çocuklarda Dil Gelişimi. İstanbul: Alfa Basımevi.
9. Eğitim-Sen, (2005), Nisan18). Yeni ilköğretim müfredatının değerlendirilmesi. Ankara: Web:<http://www.egitimsen.org.tr>. adresinden 26.01.2010 tarihinde alınmıştır.